

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 3Co/203/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7813203597
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ladislav Duditš
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2016:7813203597.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ladislava Duditša a sudkýň JUDr. Evy Feťkovej a Mgr. Angeliky Sopoligovej v právnej veci žalobcu CD Consulting s.r.o., so sídlom v Prahe, Politických vězňů 1272/21, Nové Město, Česká republika, IČO: 26 429 705, zastúpeného Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Grösslingova 4, IČO: 36 864 421, proti žalovanému Z. Y., P. XX.XX.XXXX, Y. Z., E. I.M. XXX/XX, zast. opatrovníčkou D. L., V. A. H. Z., v konaní o zaplatenie 201,89 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Rožňava z 30. júna 2014, č. k. 12C/364/2013-59

rozhodol:

P r i p ú š ť a späťvzatie žaloby o zaplatenie zmenkového úroku vo výške 0,19% denne, v tejto časti zrušuje rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a konanie z a s t a v u j e .

P o t v r d z u j e rozsudok v zostávajúcej časti výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti, ako aj vo výroku o trovách konania.

Náhradu trov odvolacieho konania účastníkom nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Rožňava (ďalej iba súd prvého stupňa) rozsudkom označeným v záhlaví zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi zmenkovú sumu vo výške 201,89 eur so 6 % ročným úrokom od 25.9.2013 do zaplatenia a zmenkovú odmenu vo výške 1/3 % zmenkovej sumy, teda 5,01 eur, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Rozhodol, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Rozhodol tak o návrhu na uplatnenie pohľadávky v zmysle čl. 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej len Nariadenie), ktorým sa žalobca domáhal zaplatenia zmenkovej sumy vo výške 201,89 eur, zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne zo sumy 1501,89 eur od 29.11.2009 do 16.5.2010, zo sumy 1401,89 eur od 17.5.2010 do 18.7.2010, zo sumy 1301,89 eur od 19.7.2010 do 15.9.2010, zo sumy 1151,89 eur od 16.9.2010 do 13.10.2010, zo sumy 1001,89 eur od 14.10.2010 do 25.10.2010, zo sumy 451,89 eur od 26.10.2010 do 14.12.2010, zo sumy 401,89 eur od 15.12.2010 do 14.7.2011 a zo sumy 201,89 eur od 15.7.2011 až do zaplatenia, ďalej zaplatenia 6 % ročného úroku z rovnakých dlžných súm za rovnaké časové obdobia so začiatkom úročenia 4.1.2010 až do zaplatenia a zmenkovej odmeny vo výške 1/3 % zmenkovej sumy.

Súd prvého stupňa zo zmenky predloženej žalobcom zistil, že táto bola vystavená žalovaným v Z. I. X.X.XXXX na zmenkovú sumu 1.501,89 eur, zmenkový úrok bol dojednaný vo výške 0,25 % denne od 20.10.2009. Spoločnosť Pohotovosť, s. r. o. ako pôvodný veriteľ previedla zmenku indosamentom

(rubopisom) na žalobcu, o čom bol na druhej strane zmenky vykonaný písomný záznam. Tým sa stal majiteľom zmenky žalobca. Zmenka obsahovala všetky zákonom predpokladané náležitosti vlastnej zmenky vyplývajúce z ust. § 75 zák. č. 191/1950 Sb., okrem údaju o jej splatnosti. Indosovaním zmenky došlo k situácii, kedy pôvodná zmenka stratila charakter zabezpečovacej zmenky a stala sa zmenkou na platenie. Nebolo však preukázané, že by žalovaný od vystavenia zmenky, a to ani po jej indosovaní vzniesol nejaké námietky. Z týchto dôvodov súd posudzoval zmenku a záväzky zo zmenky v zmysle zák. č. 191/1950 Sb. Keďže žalovaný nevzniesol žiadne námietky a zmenková suma nebola doposiaľ uhradená, nárok žalobcu z titulu plnenia zmenkovej sumy súd považoval za dôvodný, vrátane 6 % zákonného ročného úroku a zmenkovej odmeny.

Súd prvého stupňa konštatoval, že žalobcom predložená zmenka je zmenkou na videnie a táto je splatná pri predložení, pričom za predloženie zmenky na platenie sa všeobecne uznáva aj jej uplatnenie na súde. V zmysle § 5 ods. 1 zák. č. 191/1950 Sb. vystaviteľ zmenky ustanovil úročenie zmenkovej sumy a úroková miera bola uvedená sadzbou 0,25 % denne, t. j. 91,25 % ročne. Uviedol, že zmenkový zákon výšku úrokovej miery neupravuje a jej určenie ponecháva na vystaviteľa. V prípade, že zmenkový zákon ako osobitný predpis neobsahuje inú úpravu, platnosť právnych úkonov, t. j. jednotlivých zápisov na zmenke sa spravuje všeobecnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka o právnych úkonoch. Pri posudzovaní úrokovej miery v úrokovej doložke na zmenke je preto potrebné vychádzať z ust. § 39 Občianskeho zákonníka a skúmať, či pre neprimeranú výšku úroku nie je právny úkon pre rozpor s dobrými mravmi neplatný. Zmenkový úrok plní funkciu odmeny za poskytnuté peňažné prostriedky, preto jeho výška musí zodpovedať danému účelu. Za primeranú odplatu za poskytnutie peňažných prostriedkov však nie je možné považovať ročný úrok, ktorý sa v podstate rovná dlžnej istine alebo ju prevyšuje. V čase vystavenia zmenky boli úrokové sadzby uplatňované bankami pri spotrebiteľských a ostatných úveroch pre domácnosť nižšie ako 14 % ročne, ktorú sadzbu dohodnutý zmenkový úrok vo výške 91,25 % ročne viacnásobne prevyšuje, z ktorého dôvodu súd úrokovú doložku na zmenke považoval za neplatnú pre rozpor s dobrými mravmi v zmysle ust. § 39 Obč. zák.. Na absolútnu neplatnosť úrokovej doložky na zmenke súd prihliadal ex offa, preto žalobu ohľadom 0,25 % denného zmenkového úroku zo zmenkovej sumy zamietol. Okrem zaplatenia zmenkovej sumy zaviazal súd prvého stupňa žalovaného iba na zaplatenie 6 % ročného úroku odo dňa zročnosti zmenky. V prejednávanej veci považoval za deň zročnosti deň nasledujúci po doručení návrhu žalovanému z dôvodu, že žalobca nepredložil dôkaz, kedy pred podaním žaloby sa stala zmenka zročnou. Priznal preto žalobcovi 6 % ročný úrok od 25.9.2013 a nie od 4.1.2010 podľa jednotlivých čiastkových súm, ako si ich žalobca uplatnil v návrhu a zároveň v prevyšujúcej časti príslušenstva návrh zamietol.

O trovách konania rozhodol v zmysle ust. § 142 ods. 2 O.s.p. a vzhľadom na čiastočný úspech oboch účastníkov konania žiadnemu z nich náhradu trov konania nepriznal.

Proti tomuto rozsudku, a to proti zamietavému výroku (ktorým súd zamietol zmenkový úrok 0,25 % denne zo zmenkovej sumy a ktorým súd zamietol 6% ročný úrok do dňa doručenia žalobného návrhu žalovanému) ako aj voči výroku o nepriznaní náhrady trov konania podal včas odvolanie žalobca z dôvodov podľa ust. § 205 ods. 2 písm. b/, 205 ods. 2 písm. a/ v spojení s ust. § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. a z dôvodu podľa ust. § 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p., teda z dôvodu, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Nesúhlasil so záverom súdu, že dohodnutý zmenkový úrok je v rozpore s dobrými mravmi. Poukázal na to, že zmenku vystavil žalovaný, dobrovoľne ju podpísal a išlo o prejav jeho slobodnej vôle. Sadzba zmenkového úroku je napísaná na zmenke a bola známa v čase vystavenia zmenky. Žalovaný teda mal vedomosť o tom, že sadzba zmenkového úroku predstavuje 0,25 % denne a s takouto sadzbou zmenkového úroku jednoznačne súhlasil. Poukázal ďalej na nespornosť záväzku žalovaného za zmenku zaplatiť. Nespornosť záväzku sa pritom nepochybne vzťahuje na celý záväzok obsiahnutý na zmenke, zmenkový úrok nevynímajúc. Záväzok žalovaného zaplatiť aj zmenkový úrok je teda platný a má byť priznaný v súdnom konaní, a to o to viac, že žalovaný žiadne námietky voči uplatnenej zmenke neformuloval. Vzhľadom na tieto skutočnosti a s poukazom na rozhodnutia iných okresných súdov, ktoré priznali žalobcovi nárok v plnom rozsahu, navrhol zmeniť rozsudok tak, že súd jeho návrhu v celom rozsahu vyhovie.

K nepriznaniu 6% ročného úroku zo zmenkovej sumy do 25.9.2013 uviedol, že opísal okolnosti predloženia zmenky na platenie v samotnom návrhu na uplatnenie pohľadávky, a to v bode 8.1 v treťom

odseku, pričom zároveň vysvetlil, že „keďže zmenková listina je opatrená doložkou „bez protestu“, indosant nenechal vyššie uvedené skutočnosti zistiť verejnou listinou. Poukázal na to, že žiadny účastník túto skutočnosť nespochybňoval, teda nejde o spornú skutočnosť.

Žalovaný sa k odvolaniu nevyjadril.

Žalobca v priebehu odvolacieho konaní zobral čiastočne späť návrh na začatie konania v časti o zaplatenie zmenkového úroku vo výške 0,19% denne a zotrval na zaplatení zmenkového úroku len v časti 0,06% denne.

Krajský súd v Košiciach v zmysle ust. § 208 O.s.p. rozhodol o pripustení čiastočného späťvzatia návrhu o zaplatenie zmenkového úroku vo výške 0,19% denne zo žalovanej sumy, v tejto časti zrušil rozsudok a konanie zastavil.

Predmetom odvolacieho konania tak zostal zamietavý výrok rozsudku v prevyšujúcej časti, teda výrok o zamietnutí zmenkového úroku vo výške 0,06% denne z jednotlivých žalovaných súm do zaplatenia a výrok o zamietnutí uplatneného nároku na zaplatenie 6% ročného úroku od 4.1.2010 do 25.9.2013 (ďalej len zamietavý výrok), ako aj súvisiaci výrok o trovách konania.

Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd prejednal odvolanie žalobcu bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.), podľa § 212 ods. 1, 3 O.s.p. preskúmal rozsudok v napadnutom zamietavom výroku a vo výroku o trovách konania z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov (§ 205 ods. 2 písm. a/, b/ a f/ O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

Žalobca v odvolaní napáda zamietavý výrok, preto predmetom odvolacieho prieskumu bol iba tento zamietavý výrok (okrem časti, v ktorej došlo k zastaveniu konania) a súvisiaci výrok o trovách konania účastníkov.

Žalobca namieta odvolacie dôvody podľa ust. § 205 ods. 2 písm. a/ v spojení s ust. § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p., podľa ust. § 205 ods. 2 písm. b/ O.s.p., teda že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p., konkrétne účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Z obsahu odvolania je zrejmé, že tieto dva odvolacie dôvody žalobca bližšie nešpecifikoval, teda neuviedol, akým postupom súdu mu bola odňatá možnosť konať a neuviedol ani takú vadu konania, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Ďalej namietal odvolací dôvod podľa § 205 ods. 1 písm. f/ O.s.p., teda že rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolací súd v prejednávanej veci dospel k záveru, že namietané odvolacie dôvody nie sú naplnené.

Súd prvého stupňa riadne a úplne zistil skutkový stav veci, na ktorý aplikoval relevantné ustanovenia hmotnoprávných predpisov, ktoré správne interpretoval. V konaní nebola zistená žiadna vada, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo ktorá by naplnila niektorý z dôvodov pre zrušenie rozsudku (§ 221 ods. 1 O.s.p.), preto odvolací súd rozsudok v napadnutej časti ako vecne správny podľa ust. § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

Odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s písomným odôvodnením napadnutej časti a konštatuje správnosť a úplnosť dôvodov (§ 219 ods. 2 O.s.p.).

Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvého stupňa o neplatnosti dojednania zmenkového úroku z dôvodov, ako výstižne, správne a presvedčivo uviedol súd prvého stupňa a na ktoré odvolací súd v podrobnostiach odkazuje. Rovnako sa odvolací súd stotožňuje so záverom súdu o nepreukázaní doby, kedy bola zmenka predložená na platenie (kedy sa stala zročnou), preto z tohto dôvodu je potrebné považovať za predloženie zmenky žalovanému na platenie až uplatnenie nároku na súde.

Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku odvolací súd uvádza nasledovné :

Dňa 20.10.2015 prijalo občianskoprávne kolégium Najvyššieho súdu SR a obchodnoprávne kolégium Najvyššieho súdu SR spoločné stanovisko k postupu súdov nižšieho stupňa vo veciach návrhov s uplatneným právom zo zmenky vo vzťahu k ochrane spotrebiteľa v nasledujúcom znení :

I. Ak žalobca ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doloží zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý žalobca použil, že :

1. pokiaľ z akýchkoľvek okolností prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu súvislosť s nekalou povahou či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex offo povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ;
2. pokiaľ súd nevzhľadne žiadnu nekalosť či neprípustnosť predloženého návrhu, súd pristúpi k prieskumu uplatneného nároku v rozmedzí prípadne vznesených námietok zohľadňujúcich ich rozsah a povahu, pri rešpektovaní povinnosti posúdiť prípadnú absolútnu neplatnosť úkonu, ak to z vykonaného dokazovania vyplynie.

II. Ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená.

III. Aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky (bez ohľadu na to, či je spotrebiteľom), ktorý je na strane žalovaného, je možné preskúmať a podľa okolností prípadu posúdiť nárok na uplatnený zmluvný úrok ako nárok uplatnený v rozpore s dobrými mravmi, ak výška uplatneného nároku podľa úvahy súdu takýto exces dosahuje.

Stanovisko je uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 8/2015 pod číslom 93.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že súd môže aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky preskúmať a posúdiť nárok na uplatnený zmenkový úrok, či tento nie je uplatnený v rozpore s dobrými mravmi vzhľadom na jeho výšku, teda platnosť dohody o zmenkovom úroku súd skúma ex offo. Súd má teda právo a povinnosť vyhodnotiť, či dohodnutý úrok je primeraný a ak túto podmienku nespĺňa, návrh v časti úroku zamietnuť.

Neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom (§ 39 Obč. zák.).

Ak sa dôvod neplatnosti vzťahuje len na časť právneho úkonu, je neplatnou len táto časť, pokiaľ z povahy právneho úkonu alebo z jeho obsahu alebo z okolností, za ktorých k nemu došlo, nevyplýva, že túto časť nemožno oddeliť od ostatného obsahu.

Zmenkový úrok rovnako ako úroky dohodnuté pri poskytovaní pôžičky alebo úveru predstavuje odmenu za poskytnuté peňažné prostriedky, preto jeho výška musí zodpovedať danému účelu.

Zmenkový zákon ako osobitný predpis a ani Občiansky zákonník ako všeobecný predpis nestanovia, do akej výšky je možné dojednať zmenkový úrok, ktorý je teda predmetom voľného zmluvného dojednaní medzi účastníkmi zmenkového vzťahu, čo však neznamená, že by sa na túto dohodu nevzťahovalo ust. § 3 ods. 1 Obč. zák., podľa ktorého výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. Neprimerane vysoké úroky vrátane zmenkového úroku dojednané pri peňažnej pôžičke alebo úvere sú všeobecne považované za odporujúce uznávaným pravidlám správania a vzájomným vzťahom medzi ľuďmi a mravným princípom spoločenského poriadku, a teda sú v rozpore s dobrými mravmi. V súlade s dobrými mravmi je len také konanie veriteľa, ktorý sa pri peňažnej pôžičke uspokojí bez ohľadu na to, v akej situácii sa nachádza dlžník, s primeranou výškou odplaty (odmeny) za užívanie požičanej istiny a ktorý svoje voľné peňažné prostriedky mieni zhodnotiť obvyklým spôsobom. Neprimeranou, a preto odporujúcou dobrým mravom je taká výška dohodnutých úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednaní obvyklú, určenú najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám uplatňovaným bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek (viď rozsudok Najvyššieho súdu SR z 26.4.2012 sp.zn. 5 Cdo 26/2011).

Vychádzajúc z vyššie uvedeného odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že dohodnutá výška zmenkového úroku 91,25% ročne podstatne preyšuje úrokovú mieru obvyklú z praxe

peňažných ústavov v čase vystavenia zmenky, kedy úrokové sadzby boli nižšie ako 14% ročne pri spotrebiteľských úveroch a ostatných úveroch pre domácnosti poskytované bankami, z ktorého dôvodu je dohoda o zmenkovom úroku v rozpore s dobrými mravmi, a teda neplatná v zmysle ust. § 39 Obč. zák. ako celok.

Dohoda o zmenkovom úroku tvorí nedeliteľný celok a podľa obsahu ju nemožno deliť tak, ako to má na mysli ust. § 41 Obč. zák., a teda určiť za neplatnú len tú časť dohody, ktorú vzhľadom na výšku dohodnutých úrokov považuje súd za neprimeranú a v prevyšujúcej časti priznať zmenkový úrok. Z neplatnej dohody nie je možné priznať žiadne plnenie, a teda ani zmenkový úrok po čiastočnom späťvzati návrhu vo výške 0,06% denne zo zmenkovej sumy.

Z vyššie uvedených dôvodov nebolo možné žalobcovi priznať zmenkový úrok v dohodnutej výške 0,25% denne, teda 91,25% ročne zo zmenkovej sumy, ale ani v inej výške (0,06% denne) tak, ako o tom vecne správne rozhodol súd prvého stupňa.

Pokiaľ ide o zaplatenie zákonného úroku 6% ročne odo dňa zročnosti zmenky v zmysle ust. § 48 ods. 1 zák. 191/1950 Sb., žalobca nepreukázal, kedy bola žalovanému predložená zmenka na platenie, a kedy sa teda stala zročnou. Pokiaľ odkazuje v odvolaní na bod 8.1 tretí odsek návrhu na uplatnenie pohľadávky, kde opísal okolnosti predloženia zmenky, odvolací súd uvádza, že v tomto bode (a ani v iných bodoch návrhu) nie je uvedený údaj, kedy bola zmenka predložená žalovanému na zaplatenie a uvedené je len všeobecne: "Indosant predložil zmenku k zaplateniu..." bez konkretizácie, kedy a za akých okolností k tomu došlo. Žalobca ani počas konania, a ani v odvolacom konaní nepredložil žiaden dôkaz preukazujúci tú skutočnosť, že zmenka sa stala zročnou X.X.XXXX, pričom dôkazné bremeno v toto smere spočívalo na žalobcovi. Správne preto súd prvého stupňa ustálil moment predloženia zmenky na platenie žalovanému ako deň, kedy mu bol doručený súdom návrh, ktorým žalobca uplatnil svoju pohľadávku (XX.X.XXXX) a následne zročnosť zmenky nasledujúcim dňom, teda XX.X.XXXX, od ktorého priznal žalobcovi 6% ročný úrok zo zmenkovej sumy. Za obdobie do zročnosti zmenky tento zákonný úrok nepatrí, preto správne súd návrh na zaplatenie zákonného úroku do XX.X.XXXX (vrátane) zamietol.

Pokiaľ žalobca namieta, že zročnosť zmenky nebola spornou skutočnosťou a žalovaný ju nespochybňoval, odvolací súd uvádza, že predmetom prieskumu súdu nepochybne je doba (dĺžka doby), za ktorú patrí zákonný úrok v zmysle ust. § 48 ods. 1 zák. 191/1950 Sb., preto dôvodnosť nároku z tohto hľadiska posudzuje súd ex offa, teda bez ohľadu na prípadnú námietku žalovaného.

Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov sú odvolacie námietky žalobcu nedôvodné a nespôsobilé privodiť zmenu rozsudku v napadnutej časti, z ktorých dôvodov odvolací súd rozsudok v napadnutom zamietavom výroku, ako aj v súvisiacom výroku o trovách konania ako vecne správny podľa ust. § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ust. § 224 ods. 1, O.s.p. v spojení s ust. § 142 ods. 1 O.s.p. V odvolacom konaní bol úspešný žalovaný, trovy odvolacieho konania mu však nevznikli.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.